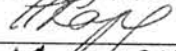

Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Рэктар БДУКМ

 Н.У.Карчэўская

«16» 04 2024 г.

Рэгістрацыйны № ВД-6-87-1 вуч.

**УСЕАГУЛЬНАЯ ГІСТОРЫЯ
РАЗДЗЕЛ 4. НАЙНОЎШЫ ЧАС**

*Вучэбная праграма
ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:
6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны*

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі АСВА 6-05-0322-03-2023 па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны, зацверджанага пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 21.08.2023 №274, вучэбных планаў БДУКМ па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны

СКЛАДАЛЬНІК

Л. У. Ландзіна, доктар гістарычных навук, дацэнт, прафесар кафедры гісторыка-культурнай спадчыны установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

РЭЦЭНЗЕНТЫ

І. Р. Чыкалава, прафесар кафедры ўсеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі дзяржаўнай установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”, доктар гістарычных навук, прафесар;

Д. А. Мігун, прафесар кафедры філасофіі, гісторыі і метадалогіі адукацыі дзяржаўнай установы адукацыі “Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы”, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай гісторыка-культурнай спадчыны установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 6 ад 25.01.2024 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 4 ад 10.04.2024).

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Усеагульная гісторыя найноўшага часу з'яўляецца заключнай часткай комплекснага вывучэння ўсеагульнай гісторыі, разглядае гістарычныя працэсы і падзеі з сусветным маштабе на працягу XX – пачатку XXI ст. Асаблівая важнасць і цікавасць адзначага перыяду вызначаецца ўключэннем у гэты перыяд падзей недаўняга мінулага і сучаснасці. Гэта выклікае эффект уключанасці кожнага, праз уласную памяць ці памяць старэйшага пакалення, ў разглядаемыя працэсы і падзеі.

Метадалагічнай асновай выкладання з'яўляецца спалучэнне фармацыйнага і цывілізацыйнага (культуралагічнага) падыходаў. Гэта дазваляе, з аднаго боку, прасачыць стадыяльнасць і змену этапаў грамадскага развіцця, а з другой – максімальна ўлічыць цывілізацыйныя асаблівасці асобных краін і рэгіёнаў. У адпаведнасці з прынцыпам гістарызма і гісторыка-генетычным метадам матэрыял выкладаецца ў храналагічнай паслядоўнасці.

У вучэбнай праграме па вучэбнай дысцыпліне “Усеагульная гісторыя. Раздзел 4. Найноўшы час” адлюстраваны комплекс праблем, якія характэрызуюць сацыякультурнае развіццё грамадства. Адпаведна, вывучаецца развіццё навукі, тэхнікі, літаратуры і мастацкай культуры перыяда. Зроблены акцэнт на вывучэнне гісторыі паўсядзённасці, што ўключае не толькі вывучэнне матэрыяльнай культуры, але і разгляд сацыяльнай псіхалогіі, індывідуальных і калектыўных уяўленняў, эвалюцыі гендэрных, сямейна-шлюбных адносінаў і г.д.

Мэтай вучэбнай дысцыпліны з'яўляецца фарміраванне прафесійных кампетэнцый будучых спецыялістаў-музеязнаўцаў і іх сацыялізацыі, што прадугледжвае таксама і ўменні набываць новыя веды і прымяняць іх ў прафесійным і штодзённым асяроддзі.

Адзначаная мэта прадугледжвае вырашэнне наступных задач:

- вызначэнне месца, ролі і зместа перыяда найноўшай гісторыі;
- абгрунтаванне перыядызацыі, і таксама высвятленне праблем вылучэння перыядаў;
- усведамленне цэласнасці сусветна-гістарычнага працэсу;
- стварэнне комплекснай карціны развіцця сусветнай цывілізацыі з сістэмным бачаннем гістарычнага працэса праз сінхранізацыю, правядзенне аналогій, параўнанне, вылучэнне сувязяў прычын і наступстваў;
- раскрыццё унутранай логікі гістарычных працэсаў і падзей, прасочванне іх дынамікі і ўзаемасувязі;
- выхаванне цікавасці і павагі да гісторыка-культурнай спадчыны іншых народаў; суаднясенне дасягненняў сусветнай і айчынай матэрыяльнай і духоўнай культуры;
- забеспячэнне пераемнасці і ўзаемасувязі матэрыяла выкладаемай вучэбнай дысцыпліны як з ведамі, атрыманымі ў агульнаадукацыйнай школе, так і са зместам сумежных дысцыплін праз міжпрадметныя сувязі.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт *павінен ведаць*:

–гістарычнае значэнне перыяда, крытэрыі перыядызацыі, змест і структуру вучэбнай дысцыпліны;

–асноўныя тэндэнцыі, працэсы і падзеі ў развіцці цывілізацый, краін і народаў;

–сувязь прычын і наступстваў гістарычных падзей і працэсаў, суадносіны гістарычнай пераемнасці і нераўнамернасці;

–асаблівасці зместу і развіцця заходняй і усходняй цывілізацыйнай мадэлі;

–уплыў сацыяльных і культурных інстытутаў на практыку палітычнай дзейнасці.

Студэнт павінен *валодаць*:

–навыкамі сістэматызацыі атрыманых ведаў;

–уменнем выкарыстоўваць атрыманыя веды на практыцы пад час семінарскіх заняткаў;

–навыкамі стварэння інфармацыйных прадуктаў розных відаў па тэме курса.

Студэнт павінен *умець*:

–выкарыстоўваць асноўныя і дадатковыя крыніцы па выкладаемай вучэбнай дысцыпліне, вызначаць іх змест і сацыяльную накіраванасць;

–аналізаваць гістарычныя працэсы і падзеі, параўноўваць і інтэрпрэтаваць розныя пункты гледжання, выпрацоўваць і аргументаваць уласныя меркаванні;

–чытаць інфармацыю гістарычных карт, схем, дыяграм, а таксама ілюстрацыйнага матэрыялу;

–прымяняць у кантэксце сусветнай гісторыі веды па сумежных дысцыплінах (сусветнай мастацкай культуры, філасофіі, сусветнай літаратуры, рэлігіязнаўстве, культуралогіі, айчынай гісторыі і г.д.).

У рамках адукацыйнага працэсу па вучэбнай дысцыпліне студэнт павінен не толькі набыць тэарэтычныя і практычныя веды, уменні і навыкі па спецыяльнасці, але і развіць свій каштоўнасна-асабасны, духоўны патэнцыял сфарміраваць якасці патрыёта і грамадзяніна, гатовага да актыўнага ўдзелу ў сацыяльна-культурным жыцці краіны.

Зместам вучэбнай дысцыпліны “Усеагульная гісторыя. Раздзел 4. Найноўшы час” павінна забяспечыць фарміраванне наступных кампетэнцый:

УК-4 Працаваць у камандзе, талерантна ўспрымаць сацыяльныя, канфесійныя, культурныя і іншыя адрозненні;

УК-7 Валодаць здольнасцю аналізаваць працэсы дзяржаўнага будаўніцтва ў розныя гістарычныя перыяды, выяўляць фактары і механізмы гістарычных змен, вызначаць сацыяльна-палітычнае значэнне гістарычных падзей (асоб, артэфактаў і сімвалаў) для сучаснай беларускай дзяржаўнасці, дасканала выкарыстоўваць выяўленыя заканамернасці ў працэсе фарміравання грамадзянскай ідэнтычнасці;

УК-12 Вызначаць і аналізаваць асноўныя этапы, фактары і заканамернасці гістарычнага развіцця грамадства для фарміравання

грамадзянскай пазіцыі;

БПК-3 Аналізаваць і ацэньваць асноўныя гістарычныя падзеі і працэсы, дасягненні сусветнай і айчыннай культуры, агульныя заканамернасці фарміравання культурнай спадчыны;

БПК-4 Інтэрпрэтаваць гісторыю сусветных цывілізацый, вызначаць асаблівасці этнічных супольнасцей, культур і іх эвалюцыю, агульную сацыякультурную сітуацыю.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Усеагульная гісторыя. Раздзел 4. Найноўшы час” прадугледжана 180 гадзін, з іх аўдыторных 90. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: лекцыі – 50 гадзін, семінарскія заняткі – 40 гадзін. Форма правядзення бягучай атэстацыі – вуснае апытанне. Форма правядзення прамежкавай атэстацыі – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Месца найноўшай гісторыі ў сусветным гістарычным працэсе. Храналагічныя рамкі. Перыядызацыя. Асноўныя праблемы вучэбнай дысцыпліны.

Першая і Другая сусветныя войны. Альтэрнатыўнасць мадэляў развіцця краін пасля Першай сусветнай вайны. Буржуазная дэмакратыя. Савецкая мадэль. Фашызм. Біпалярнасць свету пасля Другой сусветнай вайны. “Халодная вайна” і яе праявы. Лакальныя канфлікты пасля Другой сусветнай вайны. Крушэнне каланіялізма. “Тры міры”. Змены ў міжнародных адносінах пасля 1985 г. Распад СССР і крушэнне біпалярнага свету. Праблемы і перспектывы постсавецкай прасторы.

Навукова-тэхнічная рэвалюцыя. Постіндустрыяльнае (інфармацыйнае) грамадства. Карэнныя змены і тэхналогіях, ладзе і стылі жыцця. Сацыяльныя наступствы НТР. Цывілізацыйны крызіс і пошукі шляхоў выйсця з яго. Шматграннасць і стылевая разнастайнасць культуры у XX – пачатку XXI ст.

Раздзел I. Краіны свету ў міжваенны час

Тэма 1. Вынікі Першай сусветнай вайны. Версальска-Вашынгтонская сістэма

Заканчэнне Першай сусветнай вайны. Эканамічны і сацыяльна-палітычны стан краін Захаду пасля заканчэння Першай сусветнай вайны. Капітуляцыя Германіі. Парыжская мірная канферэнцыя. Пазіцыі і інтарэсы вядучых дзяржаў. Версальскі дагавор з Германіяй, яго ўмовы і наступствы. Падпісанне дагавароў з Аўстрыяй, Турцыяй, Балгарыяй, Венгрыяй. Знікненне імперый і развіццё нацыянальных дзяржаў. Адносіны да Савецкай Расіі. Стварэнне Лігі Нацый і яе задачы. Імкненне ЗША да гегемоніі. Вашынгтонская канферэнцыя. “Дагавор пяці дзяржаў”. “Дагавор дзевяці дзяржаў”. Афармленне Версальска-Вашынгтонскай сістэмы, яе моцныя і слабыя бакі.

Тэма 2. Міжнародныя адносіны ў 20-я – 30-я гг. XX ст. Стварэнне асяродкаў Другой сусветнай вайны

Усталяванне Версальска-Вашынгтонскай сістэмы і стабілізацыя 20-х гг. “Рускае”, “польскае” і “германскае” пытанні і іх вырашэнне. Савецка-германскае збліжэнне. Генуэзская канферэнцыя і Рапальскі дагавор. План Даўэса. Прызнанне СССР заходнімі краінамі. Роля Лігі Нацый. Пакт Брыяна-Келага. Імкненне Германіі да статуса раўнапраўнай дзяржавы. Дапамога Германіі з боку ЗША і Вялікабрытаніі. Уступленне Германіі ў Лігу Нацый.

Змены на міжнароднай арэне пасля ўсталявання фашысцкіх рэжымаў. Знешнепалітычныя прэтэнзіі Італіі. Японска-савецкія і японска-кітайскія адносіны. Увядзенне германскіх войскаў у Рэйнскую дэмілітарызаваную зону. Аншлюс Аўстрыі. “Мюнхенская змова”. “Палітыка суцішэння” Германіі з боку заходніх краін. Намаганні СССР па стварэнні сістэмы

калектыўнай бяспекі, прычыны іх няўдачы. Перадумовы савецка-германскага збліжэння. Пакт аб ненападзенні. Сакрэтны пратакол і яго змест. Падрыхтоўка нападения Германіі на Польшчу. Пагаршэнне сітуацыі на Далекім Усходзе.

Тэма 3. Кастрычніцкая рэвалюцыя і ўстанаўленне савецкай улады ў Расіі. Грамадзянская вайна

Становішча ў краіне вясной–восенню 1917 г. Альтэрнатывы развіцця расійскага грамадства. Палітычныя партыі і іх праграмы. Крызісы Часовага ўрада. Нота Мілюкова. Правал наступлення на фронце. Агітацыйная работа бальшавікоў. Крызіс улады летам 1917 г. Мяцеж Л. Карнілава і яго наступствы. Абвяшчэнне Расіі рэспублікай. Бальшавізацыя Саветаў. Падрыхтоўка і правядзенне ўзброенага паўстання ў Петраградзе.

II Усерасійскі з’езд Саветаў. Першыя дакрэты савецкай улады. Мерапрыемствы ў эканамічнай і сацыяльнай галінах. Усталяванне савецкай улады ў рэгіёнах былой Расійскай імперыі. Барацьба за выхад з вайны. Брэсцкі дагавор, яго ўмовы і наступствы.

Пачатак Грамадзянскай вайны. Роспуск Устаноўчага сходу. “Чырвоны” і “белы” тэрор. Стварэнне УНК. Сацыяльны склад і палітычныя мэты “белага” і “чырвонага” лагераў. Лёс царскай сям’і. Ваенныя дзеянні 1918–1921 гг. Стварэнне Чырвонай арміі. Барацьба з Дзенікіным, Калчаком, Юдзенічам, Врангелем. Прычыны няўдачы “белага” руху. Інтэрвенцыя заходніх краін у Савецкую Расію. Барацьба з Польшчай. Барацьба з нацыянальна-дэмакратычнымі партыямі ў Беларусі, Украіне, Сярэдняй Азіі і на Каўказе.

Сацыяльна-эканамічнае становішча краіны. Палітыка “ваеннага камунізму” і яе мерапрыемствы. Сацыяльныя праблемы ў грамадстве і антыбальшавіцкія паўстанні. Перадумовы пераходу да НЭПа.

Тэма 4. Буржуазна-дэмакратычныя рэвалюцыі ў Еўропе пасля Першай сусветнай вайны

Наяўнасць розных мадэляў грамадскага развіцця ў міжваенны час. Фактар распаўсюджвання ідэй сацыялізма і нацыянальнага самавызначэння.

Лістападаўская рэвалюцыя 1918–1919 гг. у Германіі. Прычыны і пачатак рэвалюцыі. Сацыял-дэмакраты і камуністы. Саветы і СНУ – германскі варыянт дваеўладдзя. Мерапрыемствы СНУ ў рамках рэфармісцкай мадэлі. Барацьба камуністаў і сацыял-дэмакратаў. I Усегерманскі з’езд Саветаў. Стварэнне КПП. Падаўленне камуністычнага руху ў Германіі. Савецкая рэспубліка ў Баварыі і яе падзенне. Выбары ў Нацыянальны сход. Абвяшчэнне Веймарскай рэспублікі. Канстытуцыя 1919 г.. Значэнне Лістападаўскай рэвалюцыі.

Рэвалюцыя 1918 г. у Аўстрыі. Абвяшчэнне Аўстрыі рэспублікай. Стварэнне КПА. Устанаўленне буржуазна-дэмакратычнага ладу ў краіне. Рэвалюцыя 1919 г. у Венгрыі. Абвяшчэнне рэспублікі, ўтварэнне КПВ. Савецкая рэспубліка ў Венгрыі.

Тэма 5. Заходняе грамадства ў 20-я – 30-я гг. XX ст. Стабілізацыя і сусветны эканамічны крызіс

Фактары эканамічнага развіцця. Навукова-тэхнічны прагрэс. Адкладзены попыт. Станаўленне масавай вытворчасці, канвеернай сістэмы, стварэнне новых галін прамысловасці. Стабілізацыя у сацыяльна-палітычным жыцці грамадства. Сацыял-рэфармізм і буржуазна-дэмакратычная мадэль. Урбанізацыя. Змены ў ладзе жыцця і сацыяльнай структуры грамадства. Рабочы і сацыял-дэмакратычны рух у перыяд стабілізацыі.

Прычыны і пачатак сусветнага эканамічнага крызісу. Праявы крызіса ў прамысловасці, аграрным сектары, фінансах, знешнім гандлі. Сацыяльныя наступствы крызісу і этатысцкія меры выхаду з яго. “Новы курс” як прыклад дзяржаўнага рэгулявання эканомікі. Вынікі выбараў 1932 г. ў ЗША. Групы мерапрыемстваў у рамках “новага курса”. “Санацыя” прамысловасці, сельскагаспадарчай вытворчасці, банкаў. Прымусовае картэліраванне. Сістэма мерапрыемстваў па забеспячэнні занятасці насельніцтва і сацыяльнай падтрымцы беспрацоўных. Вынікі “новага курса”.

Тэма 6. Рабочы рух у міжваенны час

Сацыял-дэмакратыя, яе радыкальная і рэфармісцкая плыні. Стварэнне Камуністычнага Інтэрнацыянала і дамінаванне ў ім УКП(б). Бернскі Інтэрнацыянал. “2 1/2-ы” Інтэрнацыянал. Стварэнне камуністычных партый у еўрапейскіх краінах у 20-я–30-я гг. Стварэнне Сацыялістычнага Інтэрнацыянала. Прафсаюзны рух і яго роля.

Удзел сацыял-дэмакратаў у палітычным жыцці заходніх краін. Стабілізацыя 20-х гг. і яе ўплыў на рабочы рух. Канфрантацыя сацыял-дэмакратаў і камуністаў і яе ўплыў на разгортванне падзей у асобных еўрапейскіх краінах. Сусветны эканамічны крызіс і яго ўплыў на рабочы рух. Барацьба за адзіны фронт супраць фашызму ў 1930-я гг.

Тэма 7. Фашызм у Італіі

Канцэпцыі сутнасці і прычын ўзнікнення фашызма. Палітычныя, эканамічныя, сацыяльныя, псіхалагічныя карані фашызма. Фашызм як агульнаеўрапейская з’ява. Уплыў на фашызацыю Еўропы вынікаў Першай сусветнай вайны. “Феномен натоўпу” індустрыяльнага грамадства. Асобныя характарыстыкі фашысцкіх лідэраў і іх уздзеяння на аўдыторыю. Тэарэтычныя асновы фашызма. Антыгуманнасць фашысцкай ідэалогіі.

Італія – краіна ўзнікнення фашызма. Становішча ў краіне. Праграма Б. Мусаліні. Палітычны крызіс 1922 г. і прыход фашыстаў да ўлады. Змены ў палітычным ладзе краіны. Пагадненне Ватыкана з урадам Мусаліні. Авенцінскі блок. Эканамічнае развіццё Італіі ў гады фашызма. “Карпаратыўная дзяржава” і “рэжым аўтаркціі”. Знешнепалітычныя мэты Італіі напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Тэма 8. Германія ў гады нацызма (1933–1945)

Эканамічныя, сацыяльна-палітычныя і псіхалагічныя карані германскага фашызма. Канцэптэуальная распрацоўка фашысцкай ідэалогіі. Стварэнне НСДАП. “Піўны путч”. Эканамічныя і палітычныя складанасці Веймарскай рэспублікі. Барацьба нацыстаў за лідэрства ў палітычным жыцці. Падпал Рэйхстага і Лейпцыгскі працэс. Падтрымка нацыстаў вярхушкай германскай буржуазіі. Прычыны няўдачы стварэння адзінага антыфашысцкага фронту ў Германіі. Прыход Гітлера да ўлады і трансфармацыя палітычнай сістэмы.

Унутраная палітыка “Трэцяга Рэйха”. Адносіны да розных палітычных, нацыянальных і сацыяльных груп у грамадстве. Таталітарная сістэма. Зліцце партыйнай улады з дзяржаўнай. Эканамічнае развіццё Германіі. Этатызм. Прыярытэтныя накірункі развіцця прамысловасці. Знешнепалітычныя мэты Германіі і іх рэалізацыя напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Тэма 9. Іспанія ў 20-я – 30-я гг. Грамадзянская вайна і ўсталяванне фашызма

Спецыфіка развіцця краіны. Ваенна-манархічная дыктатура Прыма дэ Рывера. Пачатак рэвалюцыі і ўстанаўленне рэспублікі. Мерапрыемствы рэспубліканскага ўрада. Стварэнне Народнага фронту і яго перамога на выбарах 1936 г.. Асаблівасці іспанскага фашызма. Фашысцкі мяцеж. Грамадзянская вайна 1936–1939 гг. Абарона Мадрыда і меры рэспубліканскага ўрада. Міжнародная салідарнасць з Іспанскай рэспублікай. Роля СССР. Палітыка “неўмяшальніцтва” заходніх краін. Італа-германская інтэрвенцыя. Падзенне рэспублікі і яго прычыны. Усталяванне дыктатуры Ф. Франка.

Тэма 10. Францыя ў 20-я – 30 я гг. XX ст.

Шматпартыйнасць і палітычная нестабільнасць як рыса палітычнага жыцця краіны. “Нацыянальны блок”, яго праграма і мерапрыемствы. “Левы блок”. Урад Р. Пуанкарэ і яго дзейнасць. Знешняя палітыка Францыі ў 20-я гг. Рурскі крызіс. Адносіны з СССР і Германіяй.

Сусветны эканамічны крызіс і яго ўплыў на Францыю. Урадавая нестабільнасць. Актывізацыя фашысцкага руху і яго спецыфіка ў Францыі. Стварэнне Народнага фронту і яго прыход да ўлады. Мерапрыемствы Народнага Фронту і іх значэнне. Прычыны падзення Народнага фронту.

Пагаршэнне ўнутрыпалітычнага становішча Францыі ў другой палове 30-х гг. Актывізацыя прапаганды фашысцкіх і правых партый. Знешнепалітычныя арыєціры ўрада Францыі. Каланіяльная палітыка Францыі. Становішча краіны напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Тэма 11. Краіны Цэнтральнай і Паўднёва-Усходняй Еўропы ў міжваенны час

Асаблівасці эканамічнага, сацыяльна-палітычнага і інацыянальнага развіцця рэгіёну. Палітычная нестабільнасць. Фашызацыя краін. Змяненні

меж краін па ўмовах Версальска-Вашынгтонскай сістэмы.

Эканамічны ўздым 20-х гг. у Чэхаславакіі. Т. Масарык як ідэолаг чэхаславацкай дзяржаўнасці. Сусветны эканамічны кразіс і яго праявы ў Чэхаславакіі. Знешнепалітычныя мэты Чэхаславакіі і яе лёс у 1938–1939 гг.

Усталяванне таталітарных рэжымаў у Балгарыі і Югаславіі. Адраджэнне незалежнасці Польшчы. Дзейнасць першага польскага ўрада. Ю. Підсудскі. Польшка-савецкая вайны. Рыжскі мірны дагавор. Пераварот 1926 г. Рэжым санацыі. Польшчы і сусветны эканамічны крызіс. Адносіны Польшчы з Германіяй і СССР напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Тэма 12. СССР у 20-я-30-я гг.

Наступствы грамадзянскай вайны і палітыкі “ваеннага камунізма”. Супраціўленне ўладзе бальшавікоў. Кранштадскае паўстанне. Сутнасць НЭПа. НЭП у сельскай гаспадарцы, прамысловасці, фінансах, гандлі. Вынікі і прычыны згортвання НЭПа. Адносная дэмакратызацыя палітычнага жыцця ў 20-я гг. Дзейнасць прафсаюзаў, камсамола, нацыянальных і жаночых арганізацый. Аўтарытарныя тэндэнцыі ў кіраванні краінай. Утварэнне СССР. Смерць У. І. Леніна і ўнутрыпартыйная барацьба. Супрацьстаянне І. В. Сталіна і Л. Д. Троцкага. Знешнепалітычнае становішча СССР у 20-я гг. Савецка-германскія адносіны і “паласа прызнанняў” СССР.

Сталінская мадэль развіцця СССР і яе ўсталяванне ў 30-я гг. Індустрыялізацыя. Калектывізацыя. Культурная рэвалюцыя. Іх мэты, правядзенне, вынікі. Прычыны і фактары ўсталявання культу асобы Сталіна. Канстытуцыя 1936 г. Фарміраванне камандна-адміністрацыйнай сістэмы і бюракратыі. Змены ў складзе УКП(Б). Палітычныя працэсы 30-х гг. Разгром фракцыйных групавак у УКП(б). Масавыя рэпрэсіі ў горадзе і на вёсцы. Спалучэнне таталітарызму ў кіраванні і энтузіязму працоўных.

СССР напярэдадні Другой сусветнай вайны. Мабілізацыя рэсурсаў і ўмацаванне дырэктыўных метадаў кіравання. Адносіны з Германіяй і падпісанне Пакта аб ненападзенні.

Тэма 13. Асноўныя тэндэнцыі развіцця краін Азіі ў міжваенны час

Становішча азіяцкіх краін як калоній і напалову калоній заходніх дзяржаў. Сельская гаспадарка і панаванне монакультур. Прамысловасць і яе пачатковае становішча. Укладанні замежнага капітала ў эканоміку азіяцкіх краін, іх фінансавая і палітычная залежнасць ад крэдыторыў і інвестараў. Традыцыйны ўклад жыцця. Каставыя, кланавыя, радавныя перажыткі. Рэлігійны і нацыянальны фактары ў сацыяльных адносінах і канфліктах. Трансфармацыя традыцыйнага ладу жыцця пад уплывам заходніх краін.

Становішча *Японіі* як адзінай дзяржавы, якая пазбегла ператварэння ў калонію. Стабілізацыя 20-х гг. Барацьба за знешнія рынкі. Частковая лібералізацыя 20-х гг. і фашызацыя краіны ў 30-я гг. Японскі мілітарызм, узмацненне тэннаізму і самурайскага духу. Мемарандум Танака. Япона-амерыканскія супярэчнасці. Захоп Маньчжурый. Нападзенне на Кітай. Сутыкненні з СССР на Далёкім Усходзе.

Тэма 14. Ідэалогія і практыка нацыянальна-вызваленчых рухаў азіяцкіх краін

Гандызм. Грамадскія і гуманістычныя погляды М. К. Гандзі. Ахімса, сварадж, сац'яграха. Мірнае супраціўленне. Закон аб кіраванні Індыяй 1919 г. Дзейнасць Індыйскага Нацыянальнага кангрэса. ІНК і Мусульманская Ліга. Фарміраванне радыкальнага і камуністычнага руху ў Індыі. Роля М.К. Гандзі ў вызваленні Індыі ад англійскага панавання.

“Шэсць прынцыпаў” кемалізма. Кемалісцкая рэвалюцыя 1918 г. Дзейнасць М. Кемаля па кансалідацыі грамадства. Абвяшчэнне Турцыі рэспублікай. Прыняцце першай рэспубліканскай канстытуцыі і рэфармаванне грамадства. Усталяванне аднапартыйнага рэжыма.

“Тры народных прынцыпаў” Сунь Ятсена. Стварэнне партыі Гаміньдан. Сіньхайская рэвалюцыя ў Кітаі. Палітычная барацьба ў краіне. Прычыны і асаблівасці рэвалюцыі 1925–1927 гг. Раскол краіны. Пераварот Чан Кайшы. Інтэрвенцыя заходніх дзяржаў. Мерапрыемствы урада Гаміньдана. Адносіны з СССР і ваенная дапамога Савецкага Саюза. Гаміньдан і Камуністычная партыя Кітая. Узнікненне савецкіх раёнаў і I з'езд саветаў Кітая. Барацьба Гаміньдана і КПК. Становішча краіны напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Тэма 15. Сацыякультурнае развіццё грамадства ў міжваенны час

Крызіс рацыяналістычнай свядомасці. Разнастайнасць філасофскіх сістэм у XX ст. Марксізм, ніцшэанства, неапазітывізм, экзістэнцыялізм, інтуітывізм і г.д. Якасныя змены ў развіцці навукі. Тэхнічная рэвалюцыя. Развіццё фізікі і даследаванне атама (А. Эйнштэйн, Э. Рэзерфорд, М. Планк, Н. Бор, І. Курчатаў, С. Каралёў, П. і М. Кюры). Прагрэс у хіміі, генетыцы, медыцыне, мікрабіялогіі, псіхіятрыі (З. Фрэйд і інш.). Тэхніка і змяненні ў паўсядзённым жыцці. Мадэрнізацыя грамадства, масавая вытворчасць, урбанізацыя, эмансipaцыя жанчыны. Развіццё масавай культуры.

Шматграннасць працэсаў у літаратуры і мастацтве. Рэалістычная літаратура (Э. М. Рэмарк, Э. Хэмінгвэй, Дж. Галсуорсі, С. Маэм, І. Во, С. Цвейг, Т. Ман, Л. Арагон, Р. Ралан, А. Барбюс і г.д.). Мадэрнісцкія плыні. Літаратура “патоку свядомасці” – Дж. Джойс, Ф. Кафка, М. Пруст, раманы-антыўтопіі (О. Хакслі, Дж. Оруэл). Літаратура сацыялістычнага рэалізма (М. Горкі, А. Фадзееў і г.д.). Творчасць М. Цвятаевай, Г. Ахматавай, С. Ясеніна, В. Мандельштама. Драматургія (Б. Брэхт, Дж. Б. Шоу і г.д.)

Разнастайнасць стыляў выяўленчага мастацтва. Рэалізм, экспрэсіянізм, кубізм, футурызм, сюррэалізм. Сацыялістычны рэалізм. Творчасць А. Дэрэна, Э. Мунка, Э. Кірхнера, С. Далі, П. Пікасо, К. Мальвіга і інш. Музыка ў першай палове XX ст.: Г. Малер, Дж. Гершвін, Р. Штраус, І. Стравінскі, Дз. Шастаковіч, Ф. Пракоф'еў і інш. Джаз, блюз. Кінамастацтва (Ч. Чаплін, Г. Гарбо, Л. Арлова, М. Дытрых і інш.) і мультиплікацыя (У. Дысней).

Раздзел II. Другая сусветная і Вялікая Айчынная вайна

Тэма 16. Пачатак Другой сусветнай вайны. Дыпламатычныя і ваенныя падзеі 1939–1941 гг.

Прычыны, характар і перыядызацыя Другой сусветнай вайны. Пачатак вайны. Нападзенне Германіі на Польшчу. Далучэнне да СССР Заходняй Украіны, Заходняй Беларусі, Прыбалтыкі, Бесарабіі і Паўночнай Букавіны. Падпісанне з Германіяй Дагавора аб сяброўстве і мяжы.

Уступленне ў вайну Вялікабрытаніі і Францыі. “Дзіўная вайна”. Вайна СССР з Фінляндыяй і яе вынікі. Нападзенне Германіі на Данію, Нарвегію, Бельгію, Люксембург. Капітуляцыя Францыі. Уступленне ў вайну Італіі. Нападзенне Германіі на Югаславію і Грэцыю. Узнікненне руху Супраціўлення ў акупіраваных краінах.

Тэма 17. Вялікая Айчынная вайна і заканчэнне Другой сусветнай вайны

Перыядызацыя гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Нападзенне Германіі на СССР. Прычыны паражэння Савецкай арміі ў пачатковы перыяд вайны. Узнікненне партызанскага і падпольнага руху. Устанаўленне акупацыйнага рэжыма. Калабарацыя: прычыны і плыні.

Антыгітлераўская кааліцыя. Уступленне ў вайну ЗША. Дагаворы СССР з Вялікабрытаніяй, ЗША, эмігранцкімі ўрадамі Польшчы і Чэхаславакіі. Бітва пад Масквой, яе вынікі і міжнароднае значэнне. Блакада Ленінграда. Карэнны пералом і яго значэнне. Сталінградская бітва і бітва на Курскай дузе. Баявыя дзеянні ў Паўночнай Афрыцы. Бітва ў Эль-Аламейна. Высадка саюзнікаў на Сіцыліі. Тэгеранская канферэнцыя. Адкрыццё Другога фронту.

Контрнаступленне Чырвонай Арміі. Вызваленне Беларусі і Украіны. Зняцце блакады Ленінграда. Удзел Савецкай арміі ў вызваленні акупіраваных Германіяй краін. Антыфашысцкія паўстанні ў Славакіі, Румыніі, Балгарыі. Варшаўскае паўстанне. Роля прысутнасці савецкіх войскаў на тэрыторыі Усходняй Еўропы. Крымская (Ялцінская) канферэнцыя. Берлінская аперацыя. Капітуляцыя Германіі. Патсдамская канферэнцыя. Уступленне Савецкага Саюза ў вайну з Японіяй. Баявыя дзеянні ў Маньчжурый. Капітуляцыя Японіі і заканчэнне Другой сусветнай вайны. Значэнне і крыніцы Перамогі.

Раздзел III. Краіны свету ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Тэма 18. Развіццё краін свету ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Раскол пасляваеннага свету і яго біпалярнасць. Дэкаланізацыя і стварэнне “трэцяга міра”. Праблемы палітычнага і эканамічнага самавызначэння дзяржаў “трэцяга міра”. Усталяванне сацыяльнага лібералізму. Сацыял-дэмакратыя і палітыка сацыяльных рэформаў. Сацыялістычны інтэрнацыянал. Еўракамунізм. Крызіс левай ідэалогіі. Кансерватызм і некансерватызм. Спалучэнне ліберальных і кансерватыўных тэндэнцый ў палітычным развіцці краін.

Палітычныя арганізацыі сусветнага супольніцтва. Арганізацыя Аб’яднаных Нацый (ААН). Паўночнаатлантычны пакт (НАТА). Варшаўскі

Дагавор. Савет Эканамічнай Узаемадапамогі. Еўрапейскае эканамічнае супольніцтва. Рух Недалучэння. Сусветная эканамічная сістэма і яе цэнтры. Дзейнасць ТНК. Інтэграцыйныя працэсы ў Еўропе. Увядзенне адзінай еўрапейскай валюты. Сусветны Банк і Міжнародны Валютны фонд. Навукова-тэхнічная рэвалюцыя, яе сутнасць, змест і этапы. Эканамічныя і сацыкультурныя наступствы НТР. Постіндустрыяльнае грамадства. Рэлігійныя працэсы ў сучасным свеце. Рэлігійны фундаменталізм і мадэрнізм. Нетрадыцыйныя рэлігіі. Экуменічны рух.

Тэма 19. Міжнародныя адносіны ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Пасляваенны падзел свету і “халодная вайна”. Стварэнне атамнай зброі. Раскол Германіі. Арганізацыя НАТА і Варшаўскага дагавора. Лакальныя канфлікты другой паловы XX ст. і ўмяшальніцтва ў іх звышдзяржаў. Адносіны СССР і ЗША з еўрапейскімі краінамі. Карыбскі крызіс. Еўрапеізм і атлантызм ў палітыцы краін Заходняй Еўропы. Разрадка 70-х гг. XX ст. Серыя “Усходніх дагавароў”. Дагаворы СССР і ЗША аб раззбраенні. Цяжкасці разрадкі і прычыны пераходу да канфрантацыі пачатка 80-х гг. Увядзенне войскаў СССР у Афганістан. “Зорныя войны”.

Перабудова ў СССР і новыя ідэалагічныя і знешнепалітычныя арыенціры савецкага кіраўніцтва. Серыя дагавароў СССР і ЗША. Аб’яднанне Германіі. Развал сацыялістычнага лагера і распад СССР. Новыя ідэалагічныя і геапалітычныя рэаліі. Ператварэнне ЗША ў адзіную звышдзяржаву. Павялічэнне ролі Японіі і Германіі. Падзенне ролі ААН. Рост лакальных ваенных канфліктаў. Пашырэнне НАТА на Усход. Праблемы пабудовы “новай Еўропы”. Маастрыхцкія пагадненні аб Еўрапейскім Саюзе. Пашырэнне Еўрасаюза. Адносіны паміж ЗША і Заходняй Еўропай. Еўрапейскае супольніцтва як полюс процівагі ЗША. Усходнія краіны (Кітай, Індыя і г.д.) як полюс пабудовы шматпалярнага свету. Расія і постсавецкая прастора ў пошуках арыенціраў. Змяненне міжнароднага статусу Расіі на працягу канца XX–пачатку XXI ст. Лакальныя канфлікты і войны поставецкай эпохі. Вайна ў Югаславіі. Чачэнская вайна. Войны ў Іраку. Войны ў Егіпце, Лівіі, павялічэнне напружанасці на Блізкім Усходзе.

Тэма 20. ЗША з 1945 г. да нашых дзён

Стан краіны пасля заканчэння Другой сусветнай вайны. Унутраная палітыка Г. Трумэна. “Справядлівы курс”. “Дактрына Трумэна”. План Маршала. Вайна ў Карэі. Унутраная і знешняя палітыка адміністрацыі Д. Эйзенхаўэра. Макарызм.

Выбары 1960 г. Прэзідэнтства Дж. Кенэдзі. Палітыка “новых рубяжоў” і стварэння “грамадства спажывання”. Разгортванне НТР. Рух “новых левах”, студэнцтва, негрыцянскага насельніцтва. Знешнепалітычныя меры урада Дж. Кенэдзі. Прэзідэнтства Л. Джонсана і росквіт неаліберальнага курса. Выбары 1968 г. і прыход да ўлады рэспубліканцаў. Новая эканамічная палітыка Р. Ніксана. “Уатэргейтская справа”. Знешняя палітыка ЗША ў 70-х гг. Разрадка ў адносінах з СССР і яе праблемы. Еўропа і ЗША. Выбары 1976 г. Унутраная

і знешняя палітыка Дж. Картэра. Прыход да ўлады рэспубліканцаў у 1980 г. Неакансерватызм Р. Рэйгана і Дж. Буша-старэйшага. Рэйганоміка і яе вынікі. Знешняя палітыка ЗША ва ўмовах крушэння біпалярнага свету.

Пэратварэнне ЗША ў адзіную звышдзяржаву. Унутраная палітыка Б. Клінтана. Фактары эканамічнага ўздыма краіны. Знешнепалітычныя акцыі адміністрацыі ЗША на Балканах і Блізкім Усходзе. Падзеі 11 верасня 2001г. і іх наступствы. Вайна з Іракам. Адносіны з Еўрапейскім супольніцтвам і Расіяй. ЗША пры Дж. Бушы-малодшым. Эканамічнае і палітычнае становішча ЗША на сучасным этапе. Кіраванне Б. Абама і Д. Трампа. Унутрыпалітычныя і знешнепалітычныя праблемы сучасных ЗША.

Тэма 21. Вялікабрытанія з 1945 г. да нашых дзён

Эканамічны і палітычны стан краіны пасля Другой сусветнай вайны. Прыход да ўлады лейбарыстаў, іх унутраная і знешняя палітыка. Кіраванне кансерватараў і апошнія прэм'ерства У. Чэрчыля. Лейбарысцкі ўрад 1964–1970 гг. Краіна ў перыяд сусветнага эканамічнага крызіса. Уступленне Вялікабрытаніі ў ЕЭС. Наростанне унутрыпалітычных складанасцей у другой палове 70-х гг. Палітыка “сацыяльнага кантракта”. Ольстэрская праблема і спробы яе ўрэгулявання.

Прыход да ўлады кансерватараў. Неакансерватызм і яго мерапрыемствы. М. Тэтчэр і тэтчэрызм. Дж. Мэйджар і змяненні ў неакансерватыўным курсе. Э. Блэр (“новы лейбарызм”). Г. Браўн. Вялікабрытанія на сучасным этапе.

Тэма 22. Францыя з 1945 г. да нашых дзён

Усталяванне Часовага рэжыма. Праблемы пасляваеннага грамадства ў Францыі. Францыя ў перыяд Чацвертай Рэспублікі. Канстытуцыя 1946 г. і “рэжым партый”. Крызіс Чацвертай Рэспублікі. Канстытуцыя 1958 г. Ш. дэ Голь і галізм. Унутраная і знешняя палітыка Ш. дэ Голя. Вырашэнне Алжырскай праблемы. Рэжым “асабістай улады”. Абвастранне ўнутрыпалітычнага становішча ў краіне ў 1968 г. Падзенне рэжыму “асабістай улады”. Развіццё Францыі ў 70-х гг. Уплыў НТР. Жыскарызм. Францыя ў перыяд сусветнага эканамічнага крызісу. Знешняя палітыка. Еўрапеізм і атлантызм. Адносіны з СССР.

Прэзідэнцкія выбары 1981 г. Ф. Мітэран. “Левы эксперымент”. Узрастанне крызісных з’яў у пачатку 90-х гг. Францыя ва ўмовах крушэння біпалярнага свету. Неагалізм. Прэзідэнцтва Ж. Шырака. Стабілізацыя эканамічнага развіцця. Асаблівасці суадносін палітычных партый ў кіраванні краінай. Францыя на міжнароднай арэне. Ваенныя канфлікты постсавецкага перыяду і пазіцыя Францыі. Наростанне міжэтнічных і канфесійных праблем у французскім грамадстве. Н. Сарказі. Краіна ў перыяд сусветнага эканамічнага крызіса. Унутрыпалітычныя праблемы і міжнароднае становішча Францыі пры Э. Макроне.

Тэма 23. Германія з 1945 г. да нашых дзён

Федэратыўная Рэспубліка Германія (ФРГ). Рашэнні Патсдамскай канферэнцыі па германскім пытанні. Нюрнбергскі працэс. Раскол Германіі. Утварэнне зон акупацыі і мерапрыемствы акупацыйных улад. План Маршала. Узнікненне новых палітычных партый. Ідэя германскага адзінства. Бонская канстытуцыя. Абвяшчэнне ФРГ. “Германскі эканамічны цуд”. Парыжскія пагадненні 1954 г. Уступленне ФРГ у НАТА. Сацыяльнае заканадаўства К. Адэнаўэра. Знешняя палітыка. Дактрына Хальштэйна. ФРГ у 80-х гг.. Прыход да ўлады кааліцыі ХДС/ХСС. Г. Коль і нямецкі варыянт неакансерватызма.

Германская Дэмакратычная Рэспубліка (ГДР). Выкананне рашэнняў Патсдамскай канферэнцыі ў савецкай зоне акупацыі. Адраджэнне дзейнасці рабочых партый. Абвяшчэнне ГДР і яе міжнароднае становішча. Падзеі 1953 і 1961 г. Рэалізацыя сацыялістычнай мадэлі ў ГДР. Эканамічны і палітычны крызіс у канцы 80-х гг. Рэарганізацыя СДПГ.

Аб’яднанне Германіі і комплекс праблем германскага адзінства. Выбары 1998 г. і прыход да ўлады сацыял-дэмакратаў (Г. Шродар). Развіццё Германіі пры кіраванні А. Меркель. Германія ў Еўрапейскім саюзе. Адносіны з Расіяй. Сучаснае становішча Германіі.

Тэма 24. СССР у 1945–1964 гг.

Становішча Савецкага Саюза пасля заканчэння Другой сусветнай вайны. Супярэчнасці і канфлікты ў савецкім грамадстве, ўзрастанне дырэктыўнай ролі дзяржавы і культу асобы Сталіна. Выбар пасляваеннай мадэлі развіцця. Аднаўленне краіны. Прамысловасць і сельская гаспадарка ва ўмовах ўзмацнення дырэктыўных мер. Уплыў культу асобы Сталіна на навуку, культуру, грамадскае жыццё.

Смерць І. В. Сталіна і барацьба за ўладу ў партыйным кіраўніцтве. Прыход да ўлады М.С. Хрушчоў. “Хрушчоўская адліга” і яе асаблівасці. XX з’езд КПСС і ўплыў яго рашэнняў на ўнутрыпалітычнае развіццё СССР і становішча ў сацыялістычных краінах. Кіруемая дэсталінізацыя. Рэабілітацыя рэпрэсіраваных. Рэфарматарства ў прамысловасці, сельскай гаспадарцы, сацыяльных адносінах. Развіццё культуры ва ўмовах “пацяплення”. Спроба адстаўкі Хрушчоў у 1957 г. СССР ва ўмовах разгортвання НТР. Выхад СССР у космас (Ю. Гагарын). Магчымасці экстэнсіўнай сістэмы гаспадаркі і неўдачы рэформ. Крызіснае становішча ў эканоміцы краіны. Супярэчлівы характар “адлігі”. Прычыны і вынікі адстаўкі Хрушчоў у 1964 г.

Тэма 25. СССР у 1965–1985 гг.

Прыход да ўлады Л. І. Брэжнева і прыярытэты кіравання. Развіццё экстэнсіўнай мадэлі планавай эканомікі. Эканамічная рэформа ў 1965 г. і яе вынікі. Узрастанне бюракратызацыі і цэнтралізацыі ў кіраванне эканомікай. Спробы мадэрнізацыі метадаў кіравання ў 70-х – першай палове 80-х гг.. Крыніцы развіцця савецкай эканомікі ў 60-х–першай палове 80-х гг.

Змены ў сацыяльнай структуры СССР. Урбанізацыя. Павышэнне адукацыйнага ўзроўню. Афіцыйная прапаганда і рэакцыя на яе ў грамадстве. Дысідэнцкі рух. Аднапартыйная сістэма і ідэалагічны дыктат у грамадскім жыцці, навуцы, культуры. Нарастанне крызісных з'яў у эканамічным і палітычным жыцці пры пераемніках Брэжнева (Ю. У. Андропаве, К. У. Чарненка). Спробы рэфармавання асобных сфер жыцця краіны. Разрадка і канфрантацыя ў адносінах з Захадам. СССР і краіны сацыялістычнага лагера. Падзеі 1968 г. у Чэхаславакіі і пачатку 80-х гг. у Польшчы. Увядзенне савецкіх войскаў у Афганістан. Канфрантацыя пачатку 80-х гг. з заходнімі краінамі.

Тэма 26. Палітычныя і эканамічныя працэсы 1985–1991 г. Распад СССР і развіццё постсавецкай прасторы

Прыход да ўлады М. С. Гарбачова і рашэнні Красавіцкага (1985 г.) Пленума ЦК КПСС. Паскарэнне, “новае палітычнае мысленне”, палітычны плюралізм, дэмакратызацыя, прызнанне розных форм маёмасці і г.д. Разрадка ў міжнародных адносінах. З'яўленне шматпартыйнасці і апазіцыі. Нарастанне эканамічных цяжкасцей. Катастрофа на Чарнобыльскай АЭС. Нацыянальныя рухі ў рэспубліках. Рэгіянальныя канфлікты ў СССР. Праект падпісання новага саюзнага дагавора. Аддзяленне рэспублік Прыбалтыкі. Жнівеньскі путч 1991 г. “Парад суверэнітэтаў” і “вайна законаў”. Белавежскія пагадненні. Скасаванне СССР і стварэнне СНД. Распад СССР і стаўленне ад гэтага сусветнага супольніцтва.

Расія як спадкаеміца СССР. Праблема раззбраення. Адносіны заходніх краін да постсавецкай Расіі. Прэзідэнцтва Б. М. Ельцына. Шматпартыйнасць палітычнага жыцця. Аслабленне пазіцый Расіі на міжнароднай арэне. Прыватызацыя і “шокавая тэрапія”. Псіхалагічны шок і маемаснае расслаенне грамадства. Ценявая эканоміка і крыміналізацыя. З'яўленне новых сацыяльных груп. Кіраванне У. У. Пуціна і Д. А. Мядзведзева. Вынікі знешняй палітыкі і ўнутранага развіцця Расіі ў пачатку XXI ст.

Асноўныя тэндэнцыі развіцця краін былога СССР. Спробы мадэрнізацыі эканомікі і пошукі арыеціраў у знешняй палітыцы. Унутрыпалітычная нестабільнасць постсавецкіх рэспублік у першыя постсавецкія гады. Наяўнасць палітычных сіл рознай накіраванасці. Уплыў суседзяў і вялікіх краін. Постсавецкая прастора ў пачатку XXI ст.

Тэма 27. Краіны Цэнтральнай і Паўднёва-Усходняй Еўропы з 1945 г. да нашых дзён

Роля СССР і Чырвонай Арміі ў палітычных пераўтварэннях рэгіёну па савецкай мадэлі. Узброеныя паўстанні ў Бухарэсце, Сафіі, Варшаве. Славацкае нацыянальнае паўстанне. Стварэнне кааліцыйных урадаў і іх праграмы. Правядзенне эканамічных рэформ. Стварэнне Арганізацыі Варшаўскага Дагавора і Савета Эканамічнай Узаемадапамогі.

Унутрыпалітычныя крызісы 50-х гг. у Польшчы, Венгрыі, ГДР. Пагаршэнне адносін СССР з Югаславіяй. Падзеі 1968 г. у Чэхаславакіі. Роля

СССР ва ўтрыманні савецкай мадэлі. Рух “Салідарнасць” у Польшчы.

Перабудова ў СССР і абуджэнне рэфарматарства і дысідэнцтва ў краінах сацыялістычнага лагера. Распад сацыялістычнага блоку. Аб’яднанне Германіі. Трансфармацыя эканамічных і палітычных сістэм былых сацыялістычных краін і іх міжнароднае становішча. “Еўропа розных хуткасцей”. Лакальныя канфлікты. Вайна ў Югаславіі. Распад Чэхаславакіі. Уступленне былых сацыялістычных краін у Еўрасаюз і іх развіццё на сучасным этапе.

Тэма 28. Краіны Азіі ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Разбурэнне каланіяльнай сістэмы. Рэлігійны, этнічны, кланавы, і інш. фактары у новых незалежных краінах. Рух недалучэння і пошукі арыеціраў былымі калоніямі. Развіццё дзяржаўна-нацыянальных ідэалогій (“грамадства дабрабыту японскага тыпу”, “чучхэсон”, “панча сіла”, панарабізм і інш.). Уплыў марксісцкай ідэалогіі і дапамогі СССР.

Набыццё незалежнасці *Індыі*. Індыя і Пакістан. Асноўныя палажэнні канстытуцыі 1950 г. “Курс Неру”. Эканамічныя і палітычныя працэсы 50-х – 70-х гг. Праблемы індыйскага грамадства. Раскол ІНК. Кіраванне І. Гандзі. Рэфармаванне краіны ў 80-я – 90-я гг. Курс урада Нарасімха Рао. Палітычныя супярэчнасці ў краіне. Сучаснае развіццё Індыі.

Мусульманскі свет ў другой палове XX – пачатку XXI ст. *Турцыя* ва ўмовах адыхода ад кемалізма. Другая рэспубліка. Ператварэнне Турцыі ў індустрыяльна-аграрную краіну. Пераварот 1980 г. і ўсталяванне Трэцяй рэспублікі. “Накіроўваемая дэмакратыя”. Рэформы Т. Азала. Роля ісламскага фактара. Чаргаванне перыядаў лаіцызма і ісламізма ва ўнутраным развіцці краіны. Курдская праблема. Турцыя на сучасным этапе.

Палітыка ўрада *Ірана* пасля Другой сусветнай вайны. Барацьба за нацыяналізацыю нафтавай памысловасці. Шах Махамед Рэза Пехлеві і палітыка “адчыненых дзвярэй”. “Белая рэвалюцыя”. Ісламская рэвалюцыя 1978–1979 гг. Ісламская рэспубліка Іран. Узрастанне ролі ісламскага фундаменталізма.

Красавіцкая рэвалюцыя 1978 г. у *Афганістане*. Роля ЗША. Увядзенне савецкіх войскаў. Сітуацыя пасля вываду войскаў СССР. Ісламскі фундаменталізм. Рух Талібан. Краіна на сучасным этапе.

Блізкі Усход пасля Другой сусветнай вайны. Стварэнне дзяржавы *Ізраіль*. Араба-ізраільскія войны. Роля *Егіпта* ў рэгіёне. Становішча краін Блізкага Усхода на сучасным этапе.

Тэма 29. Кітай ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Пасляваеннае становішча Кітая. Барацьба паміж Гаміньданам і КПК. Роля дапамогі СССР. Стварэнне КНР, Савецка-кітайскі дагавор 1950 г.. Першая і другая пяцігодкі і іх вынікі. Курс на фарсіраваную пабудову сацыялізма. “Вялікі скачок”. Палітыка “трох чырвоных сцягоў”. “Культурная рэвалюцыя” і крызісны стан грамадства. Культ асобы Мао Цзэдуна. Кітайска-савецкія і кітайска-амерыканскія адносіны ў 60-я – 70-я гг.

Кітай пасля смерці Мао Цзэдуна. Крытыка “культурнай рэвалюцыі”. Курс на правядзенне “чатырох мадэрнізацый”. Дэн Сяопін. Эканамічныя рэформы ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы. Асаблівасці палітычнай сістэмы краіны і супярэчнасці “кітайскай перабудовы”. Сучаснае становішча Кітая. Кітай як адзін з полюсаў шматполюснага свету. Вынікі эканамічнай мадэрнізацыі дзяржавы.

Тэма 30. Японія з 1945 г. да нашых дзён

Капітуляцыя Японіі і акупацыйны рэжым. Роля ЗША ў пасляваенным развіцці краіны. Сацыяльна-палітычныя і эканамічныя рэформы. Прыняцце новай канстытуцыі. Роля імператарскай улады. Палітычныя партыі ў Японіі. Перадумовы “японскага эканамічнага цуда”. Сан-Францыскі мірны дагавор. Японска-амерыканскі ваенны саюз. Японія ў постакупацыйны перыяд. Рэалізацыя “японскага эканамічнага цуда”. Устанаўленне дыпламатычных адносін паміж СССР і Японіяй. Праблема “паўднёвых тэрыторый”.

Палітычная сістэма Японіі. Роля ліберальна-дэмакратычнай партыі. Праблемы ўнутрыпалітычнага жыцця краіны. Асаблівасці развіцця японскай эканомікі. НТР у Японіі. Знешняя палітыка Японіі. Краіна на сучасным этапе.

Тэма 31. Лацінская Амерыка ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Уплыў Другой сусветнай вайны на эканоміку лацінаамерыканскага рэгіёну. Лібералізацыя. Легалізацыя камуністычных партый. Нацыянальна-рэфармізм. Рэжымы Ж. Варгаса (Бразілія) і Х.Д. Перона (Аргенціна). Антыдыктатарскія рухі.

Куба. Панаваанне ЗША. Дыктатура Бацісты і фарміраванне апазіцыі. Перамога народнай рэвалюцыі на Кубе. Дапамога СССР. Абвастрэнне адносін з ЗША. Карыбскі крызіс. Развіццё краіны ў 70-х – 80-х гг. Куба ў постсавецкі перыяд. “Асаблівы перыяд у мірны час”. Куба на сучасным этапе.

Чылі. Стварэнне блока “Народнае адзінства”. Абвяшчэнне С. Альендэ прэзідэнтам. Пераўтварэнні ў краіне. Унутраная апазіцыя і знешні ціск. Супярэчнасці ва ўрадзе “Народнага адзінства”. Узброены мяцеж 11 верасня 1973 г. і усталяванне дыктатуры А. Піначэта. Прыватызацыя і роля замежнага капітала. “Шокавая тэрапія”. “Культура страху”. “Астыванне дыктатуры”. Рэферэндум 1988 г. і перадачы ўлады П. Эйльвіну. Выбары 2000 г. і прыход да ўлады сацыялістаў. Сучасныя праблемы Чылі.

Аслабленне і падзенне дыктатур у 80-я гг. Прыход да ўлады канстытуцыйных рэжымаў. Эканамічныя праблемы рэгіёна. Праблема “даларызацыі”. Знешнепалітычныя прыярытэты лацінаамерыканскіх краін (Венесуэла, Калумбія, Балівія і г.д.). Удзел у рэгіянальных аб’яднаннях. Сучаснае становішча краін Лацінскай Амерыкі.

Тэма 32. Навука і культура ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Глабальныя праблемы сучаснасці

Новыя тэхналогіі і ператварэнне навукі ў вытворчую галіну. Змяненні ў

сацыяльнай структуры грамадства і штодзенным жыцці. Інфарматызацыя грамадства. Супярэчнасці НТР. Маральна-этычны бок развіцця асобных галін сучаснай навукі. Постіндустрыяльнае грамадства. Уплыў НТР на культурныя працэсы. Інфармацыйнае грамадства і віртуальны свет. Сітуацыя постмадэрна. Роля Інтэрнэт-прасторы. Глобалізацыя і культура. Рух антыглобалізма. Камерцыялізацыя культуры. Элітарная і масавая культура.

Разнастайнасць літаратурных працэсаў. Рэалізм, мадэрнізм. Постмадэрнізм. Творчасць А. Маруа, А. Маравія, Ф. Саган, Э. Хемінгуэя, А. Хейлі, У. Фолкнера і г.д. Мадэрн і постмадэрн (Г. Мілер, У. Эка, Х. Картасар, Х. Муракамі, Дж. Фаўлз, А. Мэрдак і інш.). Лацінаамерыканская літаратура (Г.Г. Маркес, Ж. Амаду, Х.Л. Борхес і інш.). “Японскі філасофскі раман” (К. Оэ, Я. Кавабата). Філасофскія і маральна-этычныя праблемы ў творах К. Кастанеды, А. дэ Мело, П. Каэлья і г.д.. Фантастыка, дэтэктыў, гістарычны дэтэктыў, “фэнтэзі”, “жаночы раман”, “раман жахаў”, эратычны раман і г.д.

Шматграннасць мастацкіх працэсаў ў XX – пачатку XXI ст. Рэалізм, звяржэнне рэалізму, абстракцыянізм, сюррэалізм, поп-арт і г.д. Камп’ютэрныя тэхналогіі у выяўленчым мастацтве. Перформанс. Кінамастацтва і анімацыя. Еўрапейская класіка (Р. Раселіні, Ф. Труфо, Ж.-Л. Гадар, Ф. Феліні, Л. Вісконці, М. Антаніёні і г.д.). Найбольш вядомыя рэжысеры сучаснасці (А. Курасава, М. Скарсэзэ, М. Форман, П. Грынуэй, Р. Паланскі, С. Спілберг і г.д.). Шматграннасць форм і жанраў музычнага мастацтва.

Глобальныя праблемы і цывілізацыйны крызіс. Вычарпанне рэсурсаў. Эканамічныя і сацыяльныя кантрасты. Пагроза ядзернай і звычайнай вайны. Тэрарызм. Маральны-этычныя праблемы і экалагічныя праблемы НТР. “Футарашок” і прагнозы на будучае. “Лічбавае грамадства”, яго становішчыя і адмоўныя бакі. Змяненне структуры эканомікі развітых краін і стандартаў жыцця чалавека. Інфармацыйныя войны як рэаліі сучаснага грамадства.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Семінарыя заняткі		
1	Уводзіны	2			
Раздзел I Краіны свету ў міжваенны час					
2	Тэма 1. Вынікі Першай сусветнай вайны. Версальска-Вашынгтонская сістэма	2			
3	Тэма 2. Міжнародныя адносіны ў 20-я-30 гг. XX ст. Стварэнне асяродкаў Другой сусветнай вайны	2			
4	Тэма 3. Кастрычніцкая рэвалюцыя і ўстанаўленне савецкай улады ў Расіі. Грамадзянская вайна		2		
5	Тэма 4. Буржуазна-дэмакратычныя рэвалюцыі ў Еўропе пасля Першай сусветнай вайны	2			
6	Тэма 5. Заходняе грамадства ў 20-я – 30-я гг. XX ст. Стабілізацыя і сусветны эканамічны крызіс	2		2	Рэфераты, адказы на пытанні
7	Тэма 6. Рабочы рух у міжваенны час		2		
8	Тэма 7. Фашызм у Італіі	4			
9	Тэма 8. Германія ў гады нацызма (1933–1945)	2	2		
10	Тэма 9. Іспанія ў 20-я – 30-я гг. Грамадзянская вайна і ўсталяванне фашызма		2	2	Міні-даклады, рэфераты, прэзентацыі
11	Тэма 10. Францыя ў 20-я – 30 я гг. XX ст.	2		2	Міні-даклады, рэфераты, прэзентацыі
12	Тэма 11. Краіны Цэнтральнай і Паўднёва-Усходняй Еўропы ў міжваенны час		2	2	Рэфераты, адказы на пытанні
13	Тэма 12. СССР у 20-я-30-я гг.		2		
14	Тэма 13. Асноўныя тэндэнцыі развіцця краін Азіі ў міжваенны час	2			

15	Тэма 14. Ідэалогія і практыка нацыянальна-вызваленчых рухаў азіяцкіх краін	2			
16	Тэма 15. Сацыякультурнае развіццё грамадства ў міжваенны час			2	Міні-даклады, рэфераты
Раздзел II Другая сусветная і Вялікая Айчынная вайна					
17	Тэма 16. Пачатак Другой сусветнай вайны. Дыпламатычныя і ваенныя падзеі 1939-1941 гг.		2	2	Міні-даклады, рэфераты, прэзентацыі
18	Тэма 17. Вялікая Айчынная вайна і заканчэнне Другой сусветнай вайны		2	2	Міні-даклады, рэфераты, прэзентацыі
Раздзел III Краіны свету ў другой палове XX – пачатку XXI ст.					
19	Тэма 18. Развіццё краін свету ў другой палове XX – пачатку XXI ст.	2			
20	Тэма 19. Міжнародныя адносіны ў другой палове XX – пачатку XXI ст.	2			
21	Тэма 20. ЗША з 1945 да нашых дзён	2			
22	Тэма 21. Вялікабрытанія з 1945 г. да нашых дзён	2			
23	Тэма 22. Францыя з 1945 г. да нашых дзён	2			
24	Тэма 23. Германія з 1945 г. да нашых дзён	2			
25	Тэма 24. СССР у 1945–1964 гг.		2		
26	Тэма 25. СССР у 1965–1985 гг.		2		
27	Тэма 26. Палітычныя і эканамічныя працэсы 1985–1991 г. Распал СССР і развіццё постсавецкай прасторы		4		
28	Тэма 27. Краіны Цэнтральнай і Паўднёва-Усходняй Еўропы з 1945 г. да нашых дзён		4		
29	Тэма 28. Краіны Азіі ў другой палове XX – пачатку XXI ст.	2			
30	Тэма 29. Кітай ў другой палове XX – пачатку XXI ст.	2			
31	Тэма 30. Японія з 1945 г. да нашых дзён	2		2	Міні-даклады, рэфераты, прэзентацыі
32	Тэма 31. Лацінская Амерыка ў другой палове XX–пачатку XXI ст		4		
33	Тэма 32. Навука і культура ў другой палове XX – пачатку XXI ст. Глобальныя праблемы сучаснасці			2	
	Разам	40	32	18	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Всемирная история = World History : учеб. для студентов вузов / Г. Б. Поляк [и др.] ; под ред. Г. Б. Поляка, А. Н. Марковой. - Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2000. - 726, [3] с. : ил.
2. Всеобщая история [Электронный ресурс] : учеб. / авт.-сост. И. В. Крючков, С. А. Польская, А. А. Кудрявцев, И. А. Краснова [и др.]. – Ставрополь : Северо-Кавказский Федеральный университет (СКФУ), 2019. – 420 с. – Режим доступа: <https://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=596418>.
3. История новейшего времени стран Европы и Америки, 1945-2000 : учеб. для студентов вузов / Л. С. Белоусов [и др.] ; под ред. Е. Ф. Язькова . - Москва : Простор, 2003. - 478 с. : портр.
4. Новейшая история стран Европы и Америки, XX век : учеб. для студентов вузов. В 3 ч. Ч. 3. 1945-2000 / Л. А. Макеева [и др.] ; под ред. А. М. Родригеса и М. В. Пономарева. - Москва : ВЛАДОС, 2001. - 254, [1] с. ; 22х15 см. - (Учебник для вузов).
5. Новейшая история стран Европы и Америки, XX век : учеб. для студентов вузов. В 2 ч. Ч. 1. 1900-1945 / К. С. Гаджиев [и др.] ; под ред. А. М. Родригеса и М. В. Пономарева. - Москва : ВЛАДОС, 2003. - 462, [1] с. - (Учебник для вузов).

Дадатковая літаратура

1. Андреевский, Г.В. Повседневная жизнь Москвы в сталинскую эпоху. 1930-е–1940-е годы / Г.В. Андреевский. – М. : Молодая гвардия, 2003. – 463 с.
2. Буйновский, Э.И. Повседневная жизнь первых российских ракетчиков и космонавтов / Э.И. Буйновский. – М. : Молодая гвардия, 2005. – 311 с.
3. Бурлацкий, Ф.М. Никита Хрущев и его советники – красные, черные, белые /Ф. Бурлацкий. – М. : Эксмо-пресс, 2002. – 445 с.
4. Волкогонов, Д.А. Семь вождей: в 2 кн./ Д.В. Волкогонов. – М. : Новости; Назрань: АСТ, 1999.
5. Вторая мировая война. Дискусии. Основные тенденции / Под ред. В. Михалки – М. : Весь мир, 1997. – 700 с.
6. Всемирная история. В 6 т. / Гл. ред. А.О. Чубарьян ; Ин-т всеобщей истории РАН. – Т.6. Мир в XX веке: эпоха глобальных трансформаций. Книга 1.– М. : Наука, 2017. – 690 с.
7. Дэвис, Н. История Европы / Н. Дэвис; пер. с англ. Т.Б. Менской. – М. : АСТ; Транзиткнига, 2004. – 943 с.
8. Ковалев, Б.Н. Повседневная жизнь России в период нацистской оккупации / Б.Н. Ковалев. – М. : Мол. гвардия, 2011. – 618 с.
9. Л.И. Брежнев. Материалы к биографии / Сост. Аксютин Ю.В. . – М. : Политиздат, 1991. – 384 с.

10. *Майер-Стабли, Б.* Повседневная жизнь Букингемского дворца при Елизавете II / Бертран Майер-Стабли. – М. : Мол. гвардия; Палимпсест, 2007. – 406 с.

11. *Марабини, Ж.* Повседневная жизнь Берлина при Гитлере / Жан Марабини. – М. : Мол. гвардия, 2003. – 308 с.

12. *Политика и власть* в Западной Европе XX века / Отв. ред. М.Ц. Арзаканян. – М. : ИВИ, 2000. – 228 с.

13. *Сталин. Рузвельт. Черчилль. Де Голль.* Политические портреты / Сост. В. Велесько. – Мн. : Беларусь, 1991. – 367 с.

14. *Хоскинг, Дж.* История Советского Союза. 1917 – 1991 / Дж. Хоскинг. – Смоленск: Русич, 2001. – 496 с.

15. *Шевченко, В.Н.* Повседневная жизнь Кремля при президентах / В.Н. Шевченко. – М. : М. : Мол. гвардия, 2004. – 468 с.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Самастойная работа студэнтаў па вучэбных дысцыплінах сацыяльна-гуманітарнага цыкла арганізуецца ў адпаведнасці з Палажэннем аб самастойнай рабоце студэнтаў, зацверджаным Прыказам Міністра адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Самастойная работа студэнтаў накіравана на:

- якаснае засваенне і сістэматызацыю атрыманых тэарэтычных ведаў;
- фарміраванне ўменняў па складанню і апрацоўцы розных відаў дакументацыі;
- фарміраванне навыка эфектыўнага пошуку інфармацыі ў фондах архіўных устаноў;
- фарміраванне ўмення выкарыстоўваць атрыманыя веды ў навукова-фондавай дзейнасці музейных устаноў і ў рабоце устаноў крэатыўна-турыстычнай сферы;
- замацаванне практычных уменняў студэнтаў;
- фарміраванне самастойнай думкі;
- развіццё навукова-даследчых навыкаў.

Рэкамендуемыя метады (тэхналогіі) навучання

Асноўнымі метадамі і тэхналогіямі навучання, якія адпавядаюць задачам вывучэння дадзенага абавязковага модуля, з'яўляюцца:

1) метады праблемнага навучання (праблемнае выкладанне, часткова-пошукавы і даследчы метады);

2) асобасна арыентаваныя (развіваючыя) тэхналогіі, заснаваныя на актыўных (рэфлексійна-дзейнасных) формах і метадах навучання («мазгавы штурм», дзелавая, ролевая і імітацыйная гульні, дыскусія, прэс-канферэнцыя, навучальныя дэбаты, круглы стол, кейс-тэхналогія, праект і інш.);

3) інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі, якія забяспечваюць праблемна-даследчы характар працэсу навучання і актывізацыю самастойнай працы студэнтаў (структураваныя электронныя прэзентацыі для лекцыйных заняткаў, выкарыстанне аўдыё-, відэападатрымкі вучэбных заняткаў (аналіз аўдыё-, відэасітуацый і інш.), распрацоўка і прымяненне на аснове камп'ютарных і мультымедыйных сродкаў гістарычных творчых заданняў, дапаўненне традыцыйных навучальных заняткаў сродкамі ўзаемадзеяння на аснове сеткавых камунікацыйных магчымасцяў (інтэрнэт-форум, інтэрнэт-семінары і інш.).

Па кожным раздзеле і тэме дадзенай вучэбнай праграмы ў адпаведнасці з іх мэтамі і задачамі выкладчыкам (кафедрай) праектуюцца і рэалізуюцца пэўныя педагагічныя тэхналогіі. У ліку найбольш перспектыўных і эфектыўных сучасных інавацыйных адукацыйных сродкаў і тэхналогій, якія дазваляюць рэалізаваць сістэмна-дзейнасны кампетэнтнасны падыход у вучэбна-выхаваўчым працэсе, варта вылучыць: вучэбна-метадычныя

комплексы (у тым ліку электронныя), варыятыўныя мадэлі самастойнай працы студэнтаў, блочна-модульныя, модульна-рэйтынжавыя і крэдытныя сістэмы, інфармацыйныя тэхналогіі, метады кейсаў, метадыкі актыўнага навучання.

Дыягностыка сфарміраванасці кампетэнцый студэнта

1. Патрабаванні да ажыццяўлення дыягностыкі.

Працэдура дыягностыкі сфарміраванасці кампетэнцый студэнта ўключае наступныя этапы:

- вызначэнне аб'екта дыягностыкі;
- выяўленне факта вучэбных дасягненняў студэнта з дапамогай крытэрыяльна-арыентаваных тэстаў і іншых сродкаў дыягностыкі;
- вымярэнне ступені адпаведнасці вучэбных дасягненняў студэнта патрабаванням адукацыйнага стандарта;
- ацэньванне вынікаў выяўлення і вымярэння адпаведнасці вучэбных дасягненняў студэнта патрабаванням адукацыйнага стандарта (з дапамогай шкалы ацэнак).

Рэкамендаваныя сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў.

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў прадугледжвае падрыхтоўку студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў па найноўшай гісторыі.

Для дыягностыкі кампетэнцыі студэнтаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў дыягностыкі:

- тэсты з выкарыстаннем заданняў адкрытай і закрытай формы па асобных раздзелах і дысцыпліне ў цэлым;
- пісьмовыя заданні па асобных раздзелах дысцыпліны;
- вуснае апытанне падчас заняткаў;
- выступленні студэнтаў на семінарскіх занятках па распрацаваных імі тэмах;
- падрыхтоўка і абарона рэфератаў;

2. Шкала ацэнак.

Ацэнка вучэбных дасягненняў студэнтаў на экзаменах па дысцыплінах сацыяльна-гуманітарнага цыкла праводзіцца па дзесяцібальнай шкале.

Ацэнка вучэбных дасягненняў студэнтаў ажыццяўляецца паэтапна па канкрэтных раздзелах (тэмах) вучэбнай дысцыпліны, здзяйсняецца кафедрай у адпаведнасці з абранай установай вышэйшай адукацыі шкалай ацэнак.

3. Крытэрыі ацэнак.

Для ацэнкі вучэбных дасягненняў студэнтаў выкарыстоўваюцца крытэрыі, зацверджаныя Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

4. Рэкамендуемы дыягнастычны інструментарый.

Для дыягностыкі сфарміраванасці кампетэнцый студэнтаў пры выніковым ацэньванні рэкамендуецца выкарыстоўваць педагагічныя тэсты і тэставыя заданні; рознаўзроўневыя кантрольныя працы і заданні; экзамен.

Пытанні для кантролю самастойнай работы

1. Якія наступствы мела Першая сусветная вайна для Вялікабрытаніі?
2. Што такое “ллойджарджызм”?
3. Калі і ў сувязі з чым у Вялікабрытаніі назіраўся ўздым рабочага руху?
4. Як развівалася эканоміка Вялікабрытаніі ў гады стабілізацыі?
5. У чым заключаўся канфлікт у вугальнай прамысловасці і якім быў змест закона 1927 г. аб рэгуляванні працоўных адносін?
6. З якімі праблемамі сутыкнуўся ІІ лейбарысцкі ўрад і якім чынам гэтыя праблемы вырашаліся?
7. Калі сфарміраваўся і якім быў па партыйнаму складу “нацыянальны ўрад”?
8. Якія змены адбываліся у брытанскіх палітычных партыях у 1930-х гг.?
9. Якімі былі знешнепалітычныя прыярытэты Вялікабрытаніі ў міжваенны час?
10. Якой па форме кіравання была Іспанія пасля Першай сусветнай вайны?
11. У чым спецыфіка сацыяльнай структуры Іспаніі?
12. Якія найбольш уплывовыя палітычныя сілы дзейнічалі ў краіне ў пачатку 1920-х гг.?
13. На якія сацыяльныя слаі абапіраўся Прыма-дэ-Рывера?
14. Якія мэты ставілі перад сабой рэспубліканцы?
15. У чым заключаліся мерапрыемствы рэспубліканскага ўрада?
16. Што такое “Іспанская фаланга”?
17. На якія палітычныя сілы абапіраліся фалангісты?
18. Ад якой падзеі пачалося разгортванне грамадзянскай вайны?
19. Што такое “палітыка неўмяшальніцтва”?
20. Якімі былі вынікі грамадзянскай вайны?
21. Якія працэсы ў грамадстве паўплывалі на развіццё культуры?
22. У чым заключалася навуковая рэвалюцыя дадзенага перыяду?
23. Як змяніліся ўмовы жыцця заходняга грамадства?
24. Назавіце найбольш вядомыя дасягненні ў развіцці навукі, тэхнікі, медыцыны?
25. Што такое рэлятывізм у навукі?
26. Якія мадэрнісцкія плыні ў мастацтве вы ведаеце?
27. Што такое сацыялістычны рэалізм?
28. Якія новыя музычныя накірункі з’явіліся ў дадзены перыяд?
29. Каго з найбольш вядомых дзеячаў літаратуры і мастацтва дадзенага перыяду вы можаце назваць?
30. У чым заключаўся сістэмны крызіс пасля распаду СССР?
31. Якім чынам было ўрэгулявана пытанне ядзеных узбраенняў у першай палове 1990-х гг.?
32. Якія палітычныя, этнічныя, эканамічныя працэсы назіраліся ў рэспубліках былога СССР?
33. У якім геапалітычным становішчы апынулася Расія ў 1990-х гг.?
34. Якімі ў 1990-х гг. былі геапалітычныя арыенціры рэспублік Сярэдняй

Азіі, Каўказа, Украіны, Беларусі?

35. Якія змены адбыліся на постсавецкай прасторы на працягу 2000-х гг.?

36. Што такое СНД? Якія дзяржавы ўваходзяць у гэта аб'яднанне?

37. Якія існуюць саюзныя пагадненні ў рамках СНД?